

Teoria wielorakiej inteligencji Howarda Gardnera

Howard Gardner stworzył model inteligencji, który stał się centralną częścią każdego procesu przyspieszonego uczenia się.

Siedem rodzajów inteligencji Gardnera to pogrupowane zdolności i umiejętności nie do końca wyliczalne. Gardner opisuje je następująco:

1. **Lingwistyczna:** umiejętność posługiwania się językiem, wzorami i systemami.
2. **Matematyczna i logiczna:** umiłowanie precyzji oraz myślenia abstrakcyjnego i ustrukturalizowanego.
3. **Wizualna i przestrzenna:** myślenie obrazowe, umiejętne korzystanie z map, diagramów i tabel, wykorzystanie ruchu towarzyszącego procesowi uczenia się.
4. **Muzyczna:** wrażliwość emocjonalna, poczucie rytmu, zrozumienie złożoności muzyki.
5. **Interpersonalna:** łatwy kontakt z innymi ludźmi, umiejętności mediacyjne, dobra komunikatywność.
6. **Intrapersonalna:** automotywacja, wysoki poziom wiedzy o samym sobie, silne poczucie wartości.
7. **Kinestetyczna:** dobre wyczucie czasu, uzdolnienia manualne, duże znaczenie zmysłu dotyku, ruchliwość, dobra organizacja przestrzenna.

Prace różnych naukowców nad przyspieszonym uczeniem się dowodzą, iż rozwój pełnego zakresu inteligencji wspomaga proces trwałego uczenia się, a efektywne nauczanie powinno dostarczać okazji do rozwijania wszystkich typów inteligencji.

Według Gardnera rodzimy się, posiadając wszystkie typy inteligencji, jednak podczas naszego życia niektóre z nich rozwijają się silniej, niektóre

słabiej, a jeszcze inne – prawie wcale. Uzyskanie dostępu do każdej z nich wymaga zrozumienia, z czym się wiążą.

Inteligencja lingwistyczna

W zakres inteligencji lingwistycznej wchodzi wrażliwość na słowa, ich porządek, brzmienie, rytm, na modulację głosu, a także zdolność kształtowania nastroju, przekonywania i przekazywania informacji.

Uczeń posiadający inteligencję lingwistyczną będzie wykazywał zainteresowanie językiem i grą słów. Będzie uwielbiał wiersze, rymowanki, zabawy słowne, wyrażając to za pośrednictwem ołówka i kartki papieru lub poprzez słuchanie opowiadań.

Inteligencja matematyczno – logiczna

Osoby posiadające inteligencję matematyczno – logiczną cechuje zdolność rozwiązywania problemów w sposób niewerbalny. Lubią one sekwencyjność i porządek rzeczy. Potrafią rozróżniać wzory i związki. Są zdolne do myślenia dedukcyjnego i indukcyjnego.

Uczeń posiadający inteligencję matematyczno – logiczną będzie chętnie szukał różnych rozwiązań problemów oraz fascynował się sylogizmami i analogami. W kręgu jego zainteresowań znajdzie się również posługiwanie się kodami – symbolami, alfabetycznymi lub numerycznymi, a także ćwiczenia dotyczące porządkowania, liczb, pomiarów i szacowania. Inteligencja matematyczno – logiczna może być rozwijana na wszystkich przedmiotach przewidzianych programem szkolnym.

Inteligencja wizualno – przestrzenna

Osoby z dobrze rozwiniętą inteligencją wizualno – przestrzenną posiadają naturalną zdolność do odtwarzania w pamięci obrazów oraz obiektów, a co za

tym idzie związanych z nimi skojarzeń emocjonalnych. Charakteryzują się dzięki temu kreatywnością, której innym często brakuje.

Ten typ inteligencji można pobudzać u uczniów podczas lekcji, stosując wizualne pomoce dydaktyczne takie, jak różnego rodzaju diagramy, wykresy, graficzne odwzorowania różnych procesów i zależności, mapy pamięci. Korzystanie z tablic umieszczonych na linii lub ponad linią wzroku ma ogromne znaczenie dla ucznia z preferencjami, o których tu mowa. Tablice takie powinny być jaskrawe i kolorowe, a przy tym o różnych kształtach. Dobrze jest od czasu do czasu zmieniać sposób zajmowania przez uczniów miejsc w klasie. Zabieg taki stwarza im możliwość postrzegania stosowanych przez siebie bodźców wizualnych z różnej perspektywy.

Inteligencja muzyczna

Uczeń posiadający inteligencję muzyczną lubi śpiewanie, muzyk, teksty piosenek, wiersze, rymowanki, rapowanie, wspólne czytanie oraz różne bezsensowne odgłosy. Uczniowie tacy mogą lepiej się uczyć przy akompaniamencie muzyki, rapując daną porcję materiału lub układając rymowanki, które podsumowują kluczowe treści. Daty, formuły matematyczne i tablice okresowe na dłużej pozostaną w pamięci rapowane bądź odśpiewane w żywym rytmie niż wypowiedziane znanym, opanowanym głosem nauczyciela.

Inteligencja interpersonalna

Gardner uważa, że inteligencja interpersonalna i intrapersonalna zawierają w sobie cech wszystkich innych typów inteligencji. Uczeń z dobrze rozwiniętą inteligencją interpersonalną lubi ćwiczenia prowadzone w parach bądź małych grupach oraz naukę wymagającą współpracy z innymi osobami, a także ćwiczenia, które wymagają spojrzenia na pewne problemy z perspektywy innych osób, współodczuwania, podziału ról i obowiązków, konsultacji z

nauczycielami lub innymi dorosłymi oraz podziału w zabawach mających na celu rozwiązywanie konfliktów.

Inteligencja intrapersonalna

Osoby posiadające dobrze rozwiniętą inteligencję intrapersonalną będą:

- świadome swoich myśli, uczuć i emocji, będą poszukiwały dla nich wyjaśnienia,
- podejmowały próby poszukiwania odpowiedzi na pytania filozoficzne,
- miały dokładny obraz samego siebie,
- konsekwentne w stosowaniu i w życiu zgodnie z własnymi zasadami i przekonaniem,
- doceniały rozwój i wzrost wewnętrzny,
- posiadały wysoką automotyację,
- czerpały przyjemność z czasu poświęconego na spokojną refleksję,
- chętnie korzystały z czasopism i dzienników.

Inteligencja kinestetyczna

Uczeń posiadający zdolności kinestetyczne najlepiej będzie się czuł podczas symulacji i ćwiczeń z podziałem na role, wymagających gry aktorskiej i mimiki, ćwiczeń odprężających i zachęcających do działania, wycieczek i zajęć w terenie. Jego zadowolenie wywoła możliwość grzebania w stercie rupieci oraz zabawy grupowe wymagające przemieszczania się w różne miejsca klasy.

Kwestionariusz do badania wielorakich typów inteligencji

Kwestionariusz do badania wielorakich typów inteligencji jest szybkim sposobem na określenie rozkładu poszczególnych z nich wśród uczniów twojej klasy. Może być wykorzystany jako pomoc w rozwijaniu ich możliwości i potencjału.

Kwestionariusz wielorakiej inteligencji

Wypełnij poniższy kwestionariusz, przypisując wartość liczbową każdemu stwierdzeniu, które twoim zdaniem jest prawdziwe w odniesieniu do ciebie. Jeśli w pełni się z nim zgadzasz, postaw cyfrę 5. Jeżeli sądzisz, że nie masz z nim nic wspólnego - wstaw 0. Użyj cyfr od 5 do 0, aby określić stopień prawdziwości poszczególnych stwierdzeń.

Wyniki wpisz w odpowiednie pola dla każdego typu inteligencji, a następnie wypełnij koło wielorakiej inteligencji.

1. Posiadam uzdolnienia manualne
2. Posiadam dobre wyczucie kierunku
3. Posiadam naturalną umiejętność rozwiązywania sporów między przyjaciółmi
4. Łatwo zapamiętuję słowa piosenek
5. Potrafię wyjaśniać w prosty sposób trudne zagadnienia
6. Robię wszystko krok po kroku
7. Dobrze znam samego siebie i rozumiem, dlaczego postępuję tak, a nie inaczej
8. Lubię ćwiczenia grupowe i spotkania towarzyskie
9. Dobrze uczę się, słuchając wykładów i wywodów innych ludzi
10. Słuchając muzyki, doznaję zmian nastroju
11. Lubię krzyżówki, łamigłówki i problemy logiczne
12. Tablice, zestawienia i pomoce wizualne odgrywają dla mnie ważną rolę podczas uczenia się
13. Jestem wrażliwy na nastroje i uczucia otaczających mnie ludzi
14. Najlepiej uczę się, kiedy muszę wziąć się w garść i zrobić coś samemu

-
15. Zanim zechcę się czegoś nauczyć, muszę zobaczyć, jaką będę miał z tego korzyść.
 16. Podczas nauki i rozmyślań lubię spokój i samotność
 17. Potrafię usłyszeć poszczególne instrumenty w złożonych utworach muzycznych
 18. Łatwo przychodzi mi wywołanie w wyobraźni zapamiętanych i wymyślonych obrazów
 19. Posiadam bogaty język i potrafię się nim posługiwać
 20. Lubię robić notatki
 21. Posiadam dobre poczucie równowagi i lubię ruch fizyczny
 22. Potrafię dostrzegać strukturę przedmiotów i związki między różnymi rzeczami
 23. Potrafię pracować w zespole i korzystać z cudzych doświadczeń
 24. Jestem dobrym obserwatorem i często zauważam rzeczy uchodzące uwadze innych
 25. Często bywam niespokojny
 26. Lubię pracować lub uczyć się niezależnie od innych
 27. Lubię komponować muzykę
 28. Potrafię radzić sobie z liczbami i problemami matematycznym

KLUCZ DO KWESTIONARIUSZA WIELORAKIEJINTELIGENCJI

Typy inteligencji: stwierdzenia suma punktów

